

بسم الله الرحمن الرحيم

زیبایی شناسی

و

آرایش اطلاعات تصویری

ترجمه و تألیف

دکتر غلامرضا حاجی حسین نژاد

دفتر پژوهشهای هنری انتشارات مارلیک

سرشناسه	: حاجی حسین نژاد ، غلامرضا ، ۱۳۲۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: زیباشناسی و آرایش اطلاعات تصویری / تألیف حاجی حسین نژاد
مشخصات نشر	: تهران: مارلیک، ۱۳۸۶
مشخصات ظاهری	: ۱۶۰ ص.: مصور
شابک	: ۹۶۴-۶۱۳۰-۸۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: ادراک تصویر
موضوع	: زیباشناسی.
رده بندی کنگره	: ۹ زح/ BF۲۴۴۳
رده بندی دیویی	: ۱۵۲/ ۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۱۰۳۹۴۵

انتشارات مارلیک تلفن: ۶۶۹۵۲۹۱۴-۰۹۸۷۷-۶۶۴۰۹۸۷۷

نام کتاب: زیبایی شناسی و آرایش اطلاعات تصویری

تألیف و ترجمه: دکتر غلامرضا حاجی حسین نژاد

ناشر: انتشارات مارلیک

تدوین: دفتر پژوهشهای هنری انتشارات مارلیک

صفحه آرای و طراحی جلد: لیلا فضلی خانی

حروفچینی: اعظم حیدری

شمارگان: ۱۷۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۶

بها: ۵۵۰۰ تومان

شابک: 7 - 88 - 6130 - 964 - ISBN

فهرست مطالب

۷	فصل اول : کلیات
۸	ابعاد کادر
۱۶	رنگ و کاربردهای آن در تعادل
۱۹	فصل دوم : اهمیت تصویر
۲۰	زبان تصویر
۲۴	پوشش
۲۵	حوادث جانبی
۲۷	معیارهای اندازه گیری
۲۸	ارتباط فلسفه با سینما
۳۴	سطوح
۳۵	زمینه و موضوع
۳۶	جداسازی اشیاء
۳۶	تعیین فاصله
۳۷	نشانه های عمق فاصله
۳۸	تأثیر بافت (فرآیندهای نزولی) ادراک
۳۹	ثبات ادراکی
۳۹	خطای ادراکی
۴۸	بردار یا خطهای جهت دهنده
۴۹	میدان یا زمینه عمل بردارها یا خطهای جهت دهنده
۵۰	انواع خطهای جهت دهنده (بردارها)
۵۱	اهمیت خط جهت دهنده
۵۴	قوانین پیشنهادی کدک برای ترکیب بندی کادر
۶۰	آرایش اطلاعات
۶۵	انتقال اطلاعات به وسیله مفهوم چند تصویر
۶۹	ارائه گزارشات مصور
۷۷	فصل سوم : اصول طراحی
۷۸	آرایش اطلاعات

۸۰	 محرکهای متفاوت در طراحی
۸۱	 منظم کردن عوامل
۸۲	 ردیف کردن عوامل
۸۲	 استفاده از زمینه های راهنما
۸۲	 استفاده از تصاویر برای انتقال یک پیام
۸۲	 استفاده از عوامل طراحی
۸۳	 تصاویر گویا

۸۵ فصل چهارم : رنگ در تصویر

۸۶	 جایگاه رنگ در ارتباطات
۹۲	 رنگ در تصویر (تلویزیون و سینما)
۹۶	 اعداد رنگ
۹۶	 روانشناسی رنگ
۹۷	 رنگ و نمادها
۹۸	 تجزیه نور به رنگهای طیف
۹۸	 نقش رنگ در تعادل

۱۰۳ فصل پنجم : سایه ها و خطوط

۱۰۴	 جایگاه سایه ها در تصاویر
۱۰۶	 سایه های پیوسته و سایه های افکنده
۱۰۶	 سایه های پیوسته
۱۰۸	 سایه های افکنده
۱۱۳	 افت نوری
۱۱۳	 کنتراست نوری
۱۱۴	 تغییر
۱۱۶	 کنترل افت
۱۱۹	 میدان دو بعدی سطح
۱۲۰	 شناخت سطح
۱۲۱	 نسبت سطح پرده
۱۲۳	 تغییرنسبت ابعاد پرده
۱۲۸	 اندازه
۱۲۹	 اندازه تصویر
۱۳۰	 آدمها و اشیا
۱۳۳	 نیروهای زمینه در پرده
۱۴۳	 واژه نامه
۱۵۵	 منابع

مقدمه

تصاویر ابزار انتقال احساسات درونی هستند. همان طور که کلمات نقش ژنراتور روابط عاطفی - هیجانی را دارند تصاویر نیز در تولید احساسات و عواطف مثبت و منفی نسبت به محیط پیرامون ما می‌توانند نقشی اساسی داشته باشند.

همان طور که آموزش هنر در ارتباطات انسانی می‌تواند منجر به برقراری صلح و آرامش و مهرورزی شود، تصاویر، درک‌بصری و آموزش چشمها در زیباشناسی محیط می‌تواند موجب آموزش و تغذیه عاطفی فرد شود. تصاویر می‌توانند انعکاس تفکرات انسان به صورت قابل لمس برای دیگران باشند، اما دستیابی به این مهم متضمن آموزش چشمها است. لذا اگر تصویر گویای احساسات و افکار فرد نباشد، ضعف از تصویر نیست بلکه ضعف در مهارت برای انطباق تصویر و تصور است بنابراین برای اشراف در انتقال ذهنیات به تصویر قابل فهم باید قبل از آن که خوب تصویر برداری کنیم، خوب دیدن را بیاموزیم، منظور از خوب دیدن، رؤیت جهان اطراف همان دوربین است. جهان پیرامون ما جهانی است سه بعدی و آنچه که دوربین ثبت می‌کند جهانی است دو بعدی که چشمان آموزش دیده جهان دو بعدی دوربین را به احساس جهان سه بعدی تبدیل می‌کند. در این مجموعه سعی شده تا با ارائه اصول طراحی، تصاویری را خلق کنیم که به استناد آن، نگرشها و احساسات خود را بیان کنیم علی‌رغم اینکه ممکن است نویسنده یا گوینده خوبی هم نباشیم.

دقت کنید که ارزشیابی دیگران از تصاویر هیچ ارتباطی با سختی، دشواری، کمبود، امکانات، فضای نامناسب، بدی‌ها و... ندارد. بلکه ملاک اصلی بیننده برای قضاوت و نتیجه‌گیری در واقع همان تصویری است که او در معرض آن قرار می‌گیرد خواهد بود.

فراوانی اطلاعات چه بصورت ادبیات نوشتاری و یا ادبیات تصویری موجب شده که انتقال آن مختص محیط‌های رسمی formal نباشد بلکه محیط‌های نیمه رسمی unformal و غیر رسمی informal بدون اینکه انسان متوجه باشد در معرض اطلاعات محیطی اطراف از طریق فیلم، تصاویر و یا بازی‌های کامپیوتری قرار گرفته و بخش عمده‌ای در این فراگیری بصری به طور غیر مستقیم و بدون آموزش رسمی از طریق حواس در طول زندگی انسان صورت می‌گیرد.

در این میان حس بینایی مهمترین نقش را جهت دریافت، درک و شناخت محیط بیرونی بازی می‌کند، اصولاً می‌توان گفت که انسان موجودی بصری بوده و بخش مهمی از پردازش اطلاعات در مغز، تجسم تصاویر اطلاعات پیرامونی اوست. حدود ۸۰٪ اطلاعاتی که در مغز منعکس می‌شود و مورد پردازش قرار می‌گیرد مربوط به حس بینایی است شاید به همین دلیل است که انسان را موجود بصری می‌نامند و بقیه حس‌ها در حکم مکمل حس بینایی هستند تصاویر همواره یکی از ابزارهای مهم انتقال پیام بوده و بخش مهمی از فراگیری بصری از طریق تصویر صورت می‌گیرد.

شاید اغراق نباشد که امروزه از میلیتاریسم تصویری صحبت کرد که تغذیه کننده ذهن میلیون‌ها انسان را به عهده دارد. به همین علت تولید کنندگان ادبیات تصویری چه بصورت سینما - پوستر و عکس در یک هدف مشترک هستند نفوذ در ذهن و افکار مخاطبین خود و مهمتر از آن پذیرش بدون پرسش و به حداقل رساندن فاصله ذهنی با آنها.

دکتر غلامرضا حاجی حسین نژاد